

Undersøg

Du bliver i denne opgaveform testet i følgende;

- Evnen til at kunne dokumentere faglige sammenhænge vha. materiale
- Færdighed i at bearbejde hhv. kvantitativt og kvalitativt materiale, herunder tolke statistiske mål og udføre egne beregninger og dermed påvise faglige sammenhænge og udviklingstendenser.

Indhold i og strukturering af en undersøgelse:

- Du skal udlede det, der spørges om i opgaveformuleringen, så din besvarelse på denne måde bliver fokuseret. Du skal ikke redegøre for alt i de enkelte tabeller/figurer/artikeludrag, men kun det der er relevant i fht. opgavespørgsmålet.
- Du skal understøtte din bearbejdning af materialet ved anvendelse af relevante teorier/begreber.
- Du skal skrive på tværs af bilagene. Det kan eksempelvis være, hvis nogle bilag viser den samme tendens. Det kan også være, at der er faglige sammenhænge mellem oplysningerne i de forskellige tabeller/figurer/artikeludrag → Oplysninger i én tabel/figur kan være årsag til forhold i en anden tabel/figur.
 - Dette kan fx være en tabel med hhv. BNP og arbejdsløshed, hvor der kan være sammenhæng mellem disse i fx en økonomisk krise – Hvis BNP falder, stiger arbejdsløsheden.
- Hvis der i opgaveformuleringen er nævnt to forhold, der skal undersøges, kan du med fordel strukturere bilagene ud fra disse to forhold. Skriv i så fald to overskrifter for at fremhæve din struktur.
- Undersøgelsen skal understøttes af relevante beregninger (procentandele, indekstal, procentvis vækst eller beregning af statistisk usikkerhed) Skriv en ny tabel med de beregnede tal i din besvarelse. Husk overskrift og måleenhed. Selve udregningerne skal ikke skrives i besvarelsen. Skriv kun konklusioner ud fra de beregnede tal.
 - Der kan endvidere være krav om at udarbejde et eller flere relevante diagrammer.
 - Kurvediagram for indeksberegninger
 - Søjlediagram for procentvis vækst
 - Søjle- eller cirkeldiagram for procentandele.
- Afslut undersøgelsen med en sammenfatning af, hvad der kan udledes på baggrund af din undersøgelse i fht. opgaveformuleringen

Tjekliste

- Har du grupperet bilagene, så du ikke bare fortæller om hvert enkelt bilag?
- Har du begrundet oplysningerne i bilagene vha. din faglige viden?
- Har du nævnt specifikke tal i bilagene i din opgave?
- Har du lavet beregninger(hvis du er blevet bedt om dette i opgaven)?
- Har du kommenteret på en evt. lineær regression (R^2 - og a -værdi) eller χ^2 -test (p -værdi)?
- Har du inddraget oplysninger fra fællesdelen, hvis en af disse opgaver omhandler samme emne?
- Har du afsluttet med en konklusion, hvor du besvarer opgavespørgsmålet?

- Brug ikke bilagene i den rækkefølge de findes i materialet.
- Bevarelsen må ikke blot være referater/sammenfatninger af bilagene.
- Undgå dine egne fagligt ubegrundede holdninger.

Du kan med fordel bruge nedenstående skema, inden du skriver din undersøgelse

Indledning: <ul style="list-style-type: none"> - Hvad er opgavespørgsmålets fokus? - Kort beskrivelse af hvor bilagene kommer fra og handler om/viser - Præsenter din gruppering af bilagene 	
Behandling af din første gruppe bilag: <ul style="list-style-type: none"> - Hvad viser den første tabel i gruppen? - Hvad viser den anden tabel i gruppen? - Hvad viser de tilsammen om opgavespørgsmålet? - Inddrag metodiske overvejelser hvis der både indgår kvalitativt og kvantitativt materiale. 	
Behandling af din anden gruppe bilag: <ul style="list-style-type: none"> - Hvad viser den første tabel i gruppen? - Hvad viser den anden tabel i gruppen? - Hvad viser de tilsammen om opgavespørgsmålet? - Inddrag metodiske overvejelser hvis der både indgår kvalitativt og kvantitativt materiale. 	
Behandling af din tredje gruppe bilag: <ul style="list-style-type: none"> - Hvad viser den første tabel i gruppen? - Hvad viser den anden tabel i gruppen? - Hvad viser de tilsammen om opgavespørgsmålet? - Inddrag metodiske overvejelser hvis der både indgår kvalitativt og kvantitativt materiale. 	
Opsummering: <ul style="list-style-type: none"> - Hvad viser din undersøgelse samlet set i fht. opgavespørgsmålet? 	

I nedenstående skema kan du finde eksempler på hjælpesætninger til din besvarelse.

Hjælpesætninger til starten/indledningen af besvarelsen:	<ul style="list-style-type: none"> - Det centrale i opgaveformuleringen er... - For at besvare denne opgave vil jeg...
Hjælpesætninger til selve besvarelsen:	<ul style="list-style-type: none"> - Tabel X, Tabel Y og Figur A omhandler alle... - Tabellen viser at... - Begge disse tabeller omhandler... - De vigtigste tal i tabellen er... - Man kan i tabellen se... - Udviklingen fra 1990-2010 er... - Desuden viser tabellen... - Samlet set viser tabellerne altså... - Tabel 1 viser at..., dette understøttes af tabel 2, der viser at... - Tabel 1 viser at..., inddrages tabel 2 nuanceres billedet, da tabel 2 viser at... - Tager man udgangspunkt i teorien om ..., så siger denne teori at... - Denne teori viser dermed om dette emne, at...
Hjælpesætninger til afslutningen/konklusionen af besvarelsen:	<ul style="list-style-type: none"> - På denne baggrund kan jeg sammenfatte, at... - Svaret på opgaveformuleringen er dermed... - Der er ikke et entydigt svar på opgaveformuleringen, men sammenfattende kan det siges at...

Eksempel på opgave og besvarelse

Undersøg, hvad der af materialet i bilag B1 kan udledes om ulighed i Danmark. Undersøgelsen skal understøttes af relevante beregninger, og du skal anvende sociologiske begreber.

Bilag B1 består af forskellige statistiske materialer i form af tabeller og figurer, som omhandler uligheden i Danmark. Dette er målt på forskellige parametre, og ud fra netop denne statistik vil der i det følgende undersøges, hvad man kan udlede om ulighed i Danmark, hvilket vil understøttes med relevante beregninger og forklaringer.

For det første er der tendenser i det statistiske materiale, som peger mod, at uligheden i Danmark er stigende, når det kommer til indkomst. Netop denne tendens udspringer fra figur 1 og figur 2. I figur 1 kan det udledes, at de 10 rigeste pt af befolkningen har en stigning på 25 procent fra 2002-2011 i indkomst, mens de 10 % fattigste har en lille nedgang set over hele perioden på et par procent. Det samme kan udledes i figur 2, som viser udviklingen i gini-koefficient i Danmark i samme tidsperiode, hvor man her kan, at gini-koefficienten er steget med 3 procentpoint. Da gini-koefficient betegner indkomstfordelingen i et land, hvor 0 er den mest lige fordeling, så passer koefficientens stigning altså i overensstemmelse med at de rigeste bliver rigere, og de fattigste bliver lidt fattigere. Det vil altså sige, at uligheden i det danske samfund er markant stigende i perioden 2002-2011, når man kigger på figur 1 og 2.

Forklaringen til denne udvikling i det økonomiske skel i Danmark skal især findes i globaliseringen. Globaliseringen, som især har trådt til siden 2000, har nemlig medført vækst i det danske samfund, hvilket også kan ses i den gennemsnitlige indkomststigning i figur 1. Denne vækst er dog ikke fordelt ligeligt i det danske samfund, fordi globaliseringen har såkaldte tabere og vindere. Dem med høj indkomst og høj uddannelse nyder godt af den globale konkurrence og det tilhørende verdensomspændende marked. De er vinderene af globaliseringen. På den anden side står dog de lavt uddannede, som faktisk risikere at blive udkonkurreret af fx EU's fribevægelighed, som er et klassisk globaliseringsprojekt. Herved medfører globaliseringens vækst en stigende ulighed i mange samfund, hvilket kan sammenfattes i den såkaldte "elefantgraf".

I forlængelse af dette skal det dog også kort nævnes, at Danmark netop perioden 2002-2011 har haft borgerlige regeringer, som også har haft indført skattelettelser under Fogh. Dette har selvfølgelig også indflydelse på, at de rigere bliver rigere.

Udover den stigende økonomiske ulighed i Danmark, så kan man ud fra det statistiske materiale også ane en ulighed af sociologisk og kulturel karakter i bilag B1. For i tabel 1 og tabel 2 er der en tendens til, at nyfødte ikke har samme udgangspunkt i samfundet. Tabel 1 viser her sammenhængen mellem børns læsescore og deres forældres uddannelse, hvor forældre med lav uddannelse og lavt kulturelt niveau viderefører dette til deres børn. For børn med mindst en forælder med LVU er den gennemsnitlige læsescore på 543 uanset forældrenes kulturelle aktivitet, mens børn med ufaglærte forældre i gennemsnittet har en score på 463, hvilket er en forskel på 80 point.¹ Denne tendens fortsætter i tabel 2, som viser sammenhængen mellem social klasse og børns karaktergennemsnit. Her kan det udledes, at forældres uddannelse har stor indflydelse på børnenes karaktergennemsnit, hvor der gennemsnitligt er 3,9 karakterforskel på børn fra overklassen og børn fra underklassen.²

¹ For udregning se selvlavet bilag 2, som er vedhæftet i bunden.

² For udregning se selvlavet bilag 2, som er vedhæftet i bunden.

Tendensen er altså, at ens forældre og familie har indflydelse på, hvordan børn klarer sig i skolen, og dette er altså en ulighed mellem de sociale klasser. Det betyder, at der i Danmark altså til stadighed findes negativ arv, hvor der er et ulige udgangspunkt for børn, inden de er født.

Forklaringen til dette er altså, at vi i Danmark til trods for velfærdstaten har nogle pull-faktorer i den negative sociale arv. Her vil sociologen Pierre Bourdieu mene, at pull faktoren i dette tilfælde er vores habitus, som påvirkes af vores forældres kapitaler. Når ens forældre fx har lav kulturel kapital i form af uddannelse, som det er vist i tabel 1 og 2, så vil det have indflydelse på den bagage af livserfaringer, som bestemmer vores adfærd i *feltet* uddannelse. Så på den måde er vores habitus og forældres kapitaler altså med til at skabe denne pull-faktor, der resulterer i ulighed og lav social mobilitet.

Ud fra det statistiske materiale kan man altså undersøge tendenser, om at der er ulighed i Danmark på både økonomiske og kulturelle parametre. Men i materialet er der også grænser for, hvor udbredt uligheden faktisk er. Dette kan ses i figur 3 og tabel 3. Figur 3 viser her en lineær regression med en negativ hældningskoefficient på $-0,44$, hvilket betyder, at figuren viser, at jo længere uddannelse man har desto dårligere socialt netværk har man. Det kunne så tænkes, at folk med lavere uddannelse altså har en større sociale kapital, og at der derved er en ulighed, men det er der faktisk ikke statistisk grundlag for at mene. Denne lineær regression i figur 3 har nemlig en forklaringsgrad (R^2) på kun $0,11$, hvilket er meget lavt. Herved forklarer grafen den indsamlede data meget ringe, og derfor vil der ikke være samfundsfagligt hold for at drage konklusioner om social ulighed ud fra figuren.

Samme tendens er i tabel 3, som undersøger sammenhængen mellem indkomst og avislæsningshyppighed ved en χ^2 test. Her er p-værdien for tabel $0,01$, hvilket er under signifikantniveauet på $0,05$ som man opererer med i samfundsfag. Dette betyder, at der er statistisk grundlag for at forkaste nul-hypotesen, hvilket med andre ord betyder, at der ikke er en sammenhæng mellem indkomst og avislæsningshyppighed. Herved er der altså ikke nødvendigvis en ulighed mellem indkomst og det kulturelle kapital i form af avislæsning eller en ulighed mellem social kapital og uddannelse.

Det vil altså sige, at ud fra det statistiske materiale i bilag B1 kan der udledes, at uligheden i Danmark er stigende, for det første når det kommer til indkomst, hvor uligheden fx er stigende med 3 gini-koefficientpoint. For det andet viser materialet også, at der i Danmark stadig er en ulighed i uddannelse, hvor børn stadig påvirkes af en negativ social arv, idet der fx er 2,7 karakterforskel på børn af underklassen og børn af overklassen. Dette kan skyldes vores adfærdsmønstre, som er bestemt af habitus og ens forældres kapitaler. Trods denne pull-faktor skal man dog også tage forbehold for graden af ulighed på områder som kultur og socialt netværk. For i tabel 3 og figur 3 kan det udledes, at der ikke statistisk grundlag for at mene, at der er en sammenhæng mellem indkomst og det kulturelle fænomen at læse avis eller at mene, at der er sammenhæng mellem uddannelseslængde og socialt netværk.

Bilag 2: Udregninger til undersøgelse

Figur 1: De 10 pct rigeste: $125 - 100$ (indeksåret) = 25 %

Figur 1: De 10 pct fattigste: $98-100$ = ca. fald på 2 %

Tabel 1:

- Læsescore-gennemsnit for børn med ufaglærte forældre uanset kulturel aktivitet:
 $(439+487)/2 = 463$
- Læsescore-gennemsnit for børn af mindst en forældre med LVU uanset kulturel aktivitet:
 $(520+566)/2 = 543$
- Forskel i mellem dem: $543-463 = 80$

Tabel 2: Karakterforskel mellem børn fra overklassen og børn fra underklassen: $8,8-4,9 = 3,9$

Kommentarer til besvarelsen:

I denne besvarelse skrives der godt på tværs af bilagene, og eleven fremhæver fint specifikke tal fra bilagene. Tendenserne forklares efterfølgende vha. teorier/begreber.

Eleven mangler imidlertid at præsentere sine beregninger i en tabel i stedet. Nogle beregninger er gennemsnitsberegninger og absolutte forskelle i fx karaktergennemsnit. Her skal procentberegninger fylde mere.